

УДК 517.5

А.С. Сердюк (Інститут математики НАН України, Київ)

Т.А. Степанюк (Східноєвропейський нац. університет імені Лесі Українки, Луцьк)

A.S. Serdyuk (Institute of Mathematics NAS of Ukraine, Kyiv)

T.A. Stepaniuk (Lesya Ukrainka Eastern European National University, Lutsk)

Наближення класів узагальнених інтегралів Пуассона сумами Фур'є в метриках просторів L_s

Approximations of classes of generalized Poisson integrals by Fourier sums in metrics of spaces L_s

В метриках пространств L_s , $1 \leq s \leq \infty$, найдены асимптотические равенства для верхних граней приближений суммами Фурье на классах обобщенных интегралов Пуассона периодических функций, принадлежащих единичному шару пространства L_1 .

In metrics of spaces L_s , $1 \leq s \leq \infty$, we find asymptotic equalities for upper bounds of approximations by Fourier sums on classes of generalized Poisson integrals of periodic functions, which belong to unit ball of space L_1 .

Дана робота тісно пов'язана з роботами авторів [1, 2]. В ній продовжуються дослідження апроксимативних властивостей сум Фур'є на класах узагальнених інтегралів Пуассона $C_{\beta,p}^{\alpha,r}$.

Нехай L_s , $1 \leq s < \infty$, — простір 2π -періодичних сумовних в s -ій степені на $[0, 2\pi)$ функцій f , в якому норма задана формулою $\|f\|_s = \left(\int_0^{2\pi} |f(t)|^s dt \right)^{\frac{1}{s}}$; L_∞ — простір 2π -періодичних вимірних і суттєво обмежених функцій f з нормою $\|f\|_\infty = \operatorname{ess\,sup}_t |f(t)|$; C — простір 2π -періодичних неперервних функцій f , у якому норма задається за допомогою рівності $\|f\|_C = \max_t |f(t)|$.

Позначимо через $C_{\beta,p}^{\alpha,r}$, $\alpha > 0$, $r > 0$, $1 \leq p \leq \infty$, множину всіх 2π -періодичних функцій, котрі при всіх $x \in \mathbb{R}$ зображуються за допомогою згортки (див., наприклад, [3, с. 144])

$$f(x) = \frac{a_0}{2} + \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} P_{\alpha,r,\beta}(x-t) \varphi(t) dt, \quad a_0 \in \mathbb{R}, \quad \varphi \in B_p^0, \quad (1)$$

$$B_p^0 = \{ \varphi : \|\varphi\|_p \leq 1, \varphi \perp 1 \}, \quad 1 \leq p \leq \infty,$$

з узагальненими ядрами Пуассона вигляду

$$P_{\alpha,r,\beta}(t) = \sum_{k=1}^{\infty} e^{-\alpha k^r} \cos\left(kt - \frac{\beta\pi}{2}\right), \quad \alpha > 0, \quad r > 0, \quad \beta \in \mathbb{R}. \quad (2)$$

Функції f вигляду (1) називають узагальненими інтегралами Пуассона функцій φ . При $r = 1$ класи $C_{\beta,p}^{\alpha,r}$ є відомими класами інтегралів Пуассона.

При довільних $r > 0$ класи $C_{\beta,p}^{\alpha,r}$ належать до множини D^∞ нескінченно диференційовних 2π -періодичних функцій, тобто $C_{\beta,p}^{\alpha,r} \subset D^\infty$ (див., наприклад, [3, с. 139; 4, с. 1408]). Більш того, як впливає з теореми 1 роботи [5], при довільних $r > 0$, $\alpha > 0$, $\beta \in \mathbb{R}$ і $1 \leq p \leq \infty$ має місце вкладення $C_{\beta,p}^{\alpha,r} \subset \mathcal{J}_{1/r}$, де $\mathcal{J}_a$, $a > 0$, — відомі класи Жевре

$$\mathcal{J}_a = \left\{ f \in D^\infty : \sup_{k \in \mathbb{N}} \left(\frac{\|f^{(k)}\|_C}{(k!)^a} \right)^{1/k} < \infty \right\}.$$

При $r \geq 1$ класи $C_{\beta,p}^{\alpha,r}$ складаються з функцій f , які допускають регулярне продовження в смугу $|\operatorname{Im} z| \leq c$, $c > 0$ комплексної площини (див., наприклад, [3, с. 141]), тобто є класами аналітичних функцій. При $r > 1$ класи $C_{\beta,p}^{\alpha,r}$ складаються з функцій регулярних в усій комплексній площині, тобто є класами цілих функцій (див., наприклад, [3, с. 142]).

Розглянемо апроксимативні характеристики вигляду

$$\mathcal{E}_n(C_{\beta,p}^{\alpha,r})_s = \sup_{f \in C_{\beta,p}^{\alpha,r}} \|f(\cdot) - S_{n-1}(f; \cdot)\|_s, \quad r > 0, \quad \alpha > 0, \quad \beta \in \mathbb{R}, \quad 1 \leq p, s \leq \infty, \quad (3)$$

де $S_{n-1}(f; \cdot)$ — частинні суми Фур'є порядку $n - 1$ функції f .

На даний час порядкові оцінки величин $\mathcal{E}_n(C_{\beta,p}^{\alpha,r})_s$ вигляду (3) відомі при всіх допустимих значеннях параметрів α , r , β , p і s (див. роботи [6, с. 60; 7–9] і наявну в них бібліографію).

У даній роботі досліджуватимуться величини (3) при $p = 1$ і $r \in (0, 1)$ з метою одержання для них асимптотичних при $n \rightarrow \infty$ рівностей.

При $s = \infty$ асимптотичні рівності для величин вигляду (3) відомі при всіх $r > 0$, $\alpha > 0$, $\beta \in \mathbb{R}$ і $1 \leq p \leq \infty$ (див. роботи [1, 2]). В зазначеному випадку норму $\|\cdot\|_\infty$ у (3) можна замінити на $\|\cdot\|_C$, тобто $\mathcal{E}_n(C_{\beta,p}^{\alpha,r})_\infty = \mathcal{E}_n(C_{\beta,p}^{\alpha,r})_C$.

Що ж стосується питання про сильну асимптотику при $n \rightarrow \infty$ величини (3) у випадку $p = 1$ зазначимо наступне.

Випадок $r = 1$, $s = 1$ дослідив С.М. Нікольський [10, с. 221], встановивши асимптотичну рівність

$$\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,1})_1 = e^{-\alpha n} \left(\frac{8}{\pi^2} \mathbf{K}(e^{-\alpha}) + O(1)n^{-1} \right), \quad (4)$$

де

$$\mathbf{K}(q) := \int_0^{\frac{\pi}{2}} \frac{dt}{\sqrt{1 - q^2 \sin^2 t}}, \quad q \in (0, 1),$$

— повний еліптичний інтеграл першого роду, а $O(1)$ — величина рівномірно обмежена відносно параметрів n і β .

Згодом рівність (4) уточнив С.Б. Стєчкін в [11, с. 139], встановивши асимптотичну формулу

$$\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,1})_1 = e^{-\alpha n} \left(\frac{8}{\pi^2} \mathbf{K}(e^{-\alpha}) + O(1) \frac{e^{-\alpha}}{(1 - e^{-\alpha})n} \right), \quad \alpha > 0, \beta \in \mathbb{R}, \quad (5)$$

в якій величина $O(1)$ рівномірно обмежена відносно всіх розглядуваних параметрів.

В роботі [12] при $r = 1$ і довільних $1 \leq s \leq \infty$ для величин $\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_s$, $\alpha > 0$, $\beta \in \mathbb{R}$, встановлено рівність

$$\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,1})_s = e^{-\alpha n} \left(\frac{2}{\pi^{1+\frac{1}{s}}} \|\cos t\|_s K(s, e^{-\alpha}) + O(1) \frac{e^{-\alpha}}{n(1 - e^{-\alpha})^{\sigma(s)}} \right), \quad (6)$$

де

$$\sigma(s) := \begin{cases} 1, & s = 1, \\ 2, & s \in (1, \infty], \end{cases} \quad (7)$$

$$K(s, q) := \frac{1}{2^{1+\frac{1}{s}}} \left\| (1 - 2q \cos t + q^2)^{-\frac{1}{2}} \right\|_s, \quad q \in (0, 1), \quad (8)$$

а величина $O(1)$ рівномірно обмежена відносно n , s , α і β . При $s = 1$, з урахуванням рівності $K(1, q) = \mathbf{K}(q)$, оцінка (6) збігається з оцінкою (5).

Як показано в [13], при $1 \leq s < \infty$ має місце наступна рівність:

$$K(s, q) = \frac{\pi^{\frac{1}{s}}}{2} F^{\frac{1}{s}} \left(\frac{s}{2}, \frac{s}{2}; 1; q^2 \right), \quad q \in (0, 1), \quad (9)$$

де $F(a, b; c; z)$ гіпергеометрична функція Гаусса

$$F(a, b; c; z) = 1 + \sum_{k=1}^{\infty} \frac{(a)_k (b)_k}{(c)_k} \frac{z^k}{k!}, \quad (10)$$

$$(x)_k := x(x+1)(x+2)\dots(x+k-1). \quad (11)$$

В [14, с. 250] було доведено, що для величин $\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,1})_s$ при $s = 2$ виконується рівність

$$\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,1})_2 = \frac{1}{\sqrt{\pi(1-e^{-2\alpha})}} e^{-\alpha n}, \quad \alpha > 0, \quad \beta \in \mathbb{R}, \quad n \in \mathbb{N}. \quad (12)$$

Рівність (12) уточнює асимптотичну рівність (6) при $s = 2$ в наступному сенсі: зазначена рівність (6) при $s = 2$ залишається вірною, якщо в ній обнулити залишковий член. Отже, взявши до уваги формули (7), (8) і (12) та очевидну рівність $F(1, 1; 1; q^2) = \frac{1}{1-q^2}$, $q \in (0, 1)$, для усіх $\alpha > 0$, $\beta \in \mathbb{R}$, і $1 \leq s \leq \infty$ можемо записати формулу

$$\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,1})_s = \begin{cases} e^{-\alpha n} \left(\frac{\|\cos t\|_s}{\pi} F_s^{\frac{1}{s}} \left(\frac{s}{2}, \frac{s}{2}; 1; e^{-\alpha} \right) + O(1) \frac{\xi(s)e^{-\alpha}}{n(1-e^{-\alpha})^{\sigma(s)}} \right), & 1 \leq s < \infty, \\ e^{-\alpha n} \left(\frac{1}{\pi(1-e^{-\alpha})} + O(1) \frac{e^{-\alpha}}{n(1-e^{-\alpha})^2} \right), & s = \infty, \end{cases} \quad (13)$$

в якій

$$\xi(s) = \begin{cases} 0, & s = 2, \\ 1, & s \in [1, 2) \cup (2, \infty), \end{cases}$$

$\sigma(s)$ означена формулою (7), а $O(1)$ — величина, що рівномірно обмежена відносно усіх розглядуваних параметрів.

Крім того, як впливає з [14], при всіх $r > 0$ має місце рівність

$$\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_2 = \frac{1}{\sqrt{\pi}} \left(\sum_{k=n}^{\infty} e^{-2\alpha k^r} \right)^{\frac{1}{2}}, \quad \alpha > 0, \quad r > 0, \quad \beta \in \mathbb{R}, \quad n \in \mathbb{N}. \quad (14)$$

У випадку $r > 1$ і $s = 1$ асимптотично точні оцінки для величин $\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_s$, $\alpha > 0$, $\beta \in \mathbb{R}$, були одержані О.І. Степанцем [15, с.155], який показав, що для довільних $n \in \mathbb{N}$

$$\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_1 = \left(\frac{4}{\pi} + \gamma_n \right) e^{-\alpha n^r}, \quad (15)$$

де

$$|\gamma_n| < 2 \left(1 + \frac{1}{\alpha r n^{r-1}} \right) e^{-\alpha r n^{r-1}}.$$

Згодом С.О. Теляковський [16, с. 517] при $r > 1$, $\alpha > 0$ і $\beta \in \mathbb{R}$ встановив асимптотичну рівність

$$\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_1 = \frac{4}{\pi} e^{-\alpha n^r} + O(1) \left(e^{-\alpha(2(n+1)^r - n^r)} + \left(1 + \frac{1}{\alpha r (n+2)^r} \right) e^{-\alpha(n+2)^r} \right), \quad (16)$$

де $O(1)$ — величина, що рівномірно обмежена відносно всіх розглядуваних параметрів. Формула (16) містить більш точну оцінку залишкового члена в асимптотичному розкладі величин $\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_1$ у порівнянні з оцінкою (15).

При $r > 1$ і довільних $1 \leq s \leq \infty$ асимптотичні рівності для величин $\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_s$, $\alpha > 0$, $\beta \in \mathbb{R}$, знайдені в [12, с. 1408] і мають вигляд

$$\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_s = e^{-\alpha n^r} \left(\frac{\|\cos t\|_s}{\pi} + O(1) \left(1 + \frac{1}{\alpha r n^{r-1}} \right) e^{-\alpha r n^{r-1}} \right), \quad (17)$$

де величина $O(1)$ рівномірно обмежена відносно всіх розглядуваних параметрів. При $s = 1$ формула (17) випливає із (15) і (16).

Що ж стосується випадку $0 < r < 1$, то асимптотичні рівності для величин $\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_s$, $\alpha > 0$, $\beta \in \mathbb{R}$, за виключенням наведеного випадку $s = 2$, були відомі у випадку $s = 1$ (див. [15, с.153])

$$\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_1 = \frac{4}{\pi^2} e^{-\alpha n^r} \ln n^{1-r} + O(1) e^{-\alpha n^r}, \quad (18)$$

а також у випадку $s = \infty$ (див. [1, 2])

$$\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_\infty = e^{-\alpha n^r} n^{1-r} \left(\frac{1}{\pi \alpha r} + O(1) \left(\frac{1}{(\alpha r)^2} \frac{1}{n^r} + \frac{1}{n^{1-r}} \right) \right), \quad (19)$$

де $O(1)$ — величини, що рівномірно обмежені відносно параметрів n і β .

Зауважимо, що на класах $C_{\beta,1}^{\alpha,r}$, $\alpha > 0$, $\beta \in \mathbb{R}$, при $0 < r < 1$ у випадку наближень в метриках просторів L_s , $1 < s \leq \infty$, суми Фур'є забезпечують порядок найкращих наближень тригонометричними поліномами, тобто (див., наприклад, [7, 8])

$$\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_s \asymp E_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_s \asymp e^{-\alpha n^r} n^{\frac{1-r}{s}}, \quad \frac{1}{s} + \frac{1}{s'} = 1,$$

де

$$E_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_s = \sup_{f \in C_{\beta,1}^{\alpha,r}} \inf_{t_{n-1} \in \mathcal{T}_{2n-1}} \|f - t_{n-1}\|_s,$$

$\mathcal{T}_{2n-1}$ — підпростір усіх тригонометричних поліномів t_{n-1} порядку не вищого за $n - 1$.

В даній роботі встановлено асимптотично непокресувані оцінки величин $\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_s$, $\alpha > 0$, $\beta \in \mathbb{R}$, при довільних $0 < r < 1$ і $1 \leq s \leq \infty$. При цьому в отриманих асимптотичних рівностях в явному вигляді виписані оцінки залишкового члена через параметри задачі, що може бути корисним для практичного застосування.

При довільних фіксованих $\alpha > 0$, $r \in (0, 1)$ і $1 \leq p \leq \infty$ через $n_0 = n_0(\alpha, r, p)$ позначимо найменший з номерів n такий, що

$$\frac{1}{\alpha r} \frac{1}{n^r} + \frac{\alpha r \chi(p)}{n^{1-r}} \leq \begin{cases} \frac{1}{14}, & p = 1, \\ \frac{1}{(3\pi)^3} \cdot \frac{p-1}{p}, & 1 < p < \infty, \\ \frac{1}{(3\pi)^3}, & p = \infty, \end{cases} \quad (20)$$

де $\chi(p) = p$ при $1 \leq p < \infty$ і $\chi(p) = 1$ при $p = \infty$; через $n_1 = n_1(\alpha, r)$ — найменший з номерів n такий, що

$$\frac{1}{\alpha r} \frac{1}{n^r} \left(1 + \ln \left(\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r} \right) \right) + \frac{\alpha r}{n^{1-r}} \leq \frac{1}{(3\pi)^3}. \quad (21)$$

Також при довільних $v > 0$ і $1 \leq s \leq \infty$ покладемо

$$\mathcal{J}_s(v) := \left\| \frac{1}{\sqrt{t^2 + 1}} \right\|_{L_s[0,v]}, \quad (22)$$

де

$$\|f\|_{L_s[a,b]} = \begin{cases} \left(\int_a^b |f(t)|^s dt \right)^{\frac{1}{s}}, & 1 \leq s < \infty, \\ \operatorname{ess\,sup}_{t \in [a,b]} |f(t)|, & s = \infty. \end{cases}$$

В прийнятих позначеннях має місце наступне твердження.

Теорема 1. *Нехай $0 < r < 1$, $1 \leq s \leq \infty$, $\alpha > 0$ і $\beta \in \mathbb{R}$. Тоді при $n \geq n_0(\alpha, r, s')$, $\frac{1}{s} + \frac{1}{s'} = 1$, справедлива оцінка*

$$\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_s = e^{-\alpha n^r} n^{\frac{1-r}{s'}} \left(\frac{\|\cos t\|_s}{\pi^{1+\frac{1}{s}}(\alpha r)^{\frac{1}{s'}}} \mathcal{J}_s\left(\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r}\right) + \gamma_{n,s}^{(1)} \left(\frac{1}{(\alpha r)^{1+\frac{1}{s'}}} \mathcal{J}_s\left(\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r}\right) \frac{1}{n^r} + \frac{1}{n^{\frac{1-r}{s'}}} \right) \right), \quad (23)$$

де для величини $\gamma_{n,s}^{(1)} = \gamma_{n,s}^{(1)}(\alpha, r, \beta)$ виконується нерівність $|\gamma_{n,s}^{(1)}| \leq (14\pi)^2$.

Доведення теореми 1. Згідно з (1) і (3)

$$\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_s = \frac{1}{\pi} \sup_{\varphi \in B_1^0} \left\| \int_{-\pi}^{\pi} P_{\alpha,r,\beta}^{(n)}(x-t) \varphi(t) dt \right\|_s, \quad 1 \leq s \leq \infty, \quad (24)$$

де

$$P_{\alpha,r,\beta}^{(n)}(t) := \sum_{k=n}^{\infty} e^{-\alpha k^r} \cos\left(kt - \frac{\beta\pi}{2}\right), \quad 0 < r < 1, \quad \alpha > 0, \quad \beta \in \mathbb{R}. \quad (25)$$

Далі скористаємось наступним твердженням з роботи [12, с. 1398].

Лема 1. *Нехай $K \in L_s$, $1 \leq s \leq \infty$. Тоді для величини*

$$\mathcal{E}(K)_s := \sup_{\varphi \in B_1^0} \left\| \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} \varphi(\cdot - t) K(t) dt \right\|_s$$

виконуються співвідношення

$$\frac{1}{2\pi} \sup_{h \in \mathbb{R}} \|K(\cdot) - K(\cdot + h)\|_s \leq \mathcal{E}(K)_s \leq \frac{1}{\pi} \|K\|_s. \quad (26)$$

Покладаючи в умовах леми 1 $K(t) = P_{\alpha,r,\beta}^{(n)}(t)$ і враховуючи рівність (24), з (26) отримуємо співвідношення

$$\frac{1}{2\pi} \sup_{h \in \mathbb{R}} \|P_{\alpha,r,\beta}^{(n)}(\cdot) - P_{\alpha,r,\beta}^{(n)}(\cdot + h)\|_s \leq \mathcal{E}(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_s \leq \frac{1}{\pi} \|P_{\alpha,r,\beta}^{(n)}\|_s, \quad 1 \leq s \leq \infty. \quad (27)$$

Згідно з [1] та [2] при довільних $r \in (0, 1)$, $\alpha > 0$, $\beta \in \mathbb{R}$, $1 \leq s \leq \infty$, $\frac{1}{s} + \frac{1}{s'} = 1$ і $n \in \mathbb{N}$ при $n \geq n_0(\alpha, r, s')$ мають місце співвідношення

$$\begin{aligned} & \frac{1}{\pi} \|P_{\alpha,r,\beta}^{(n)}\|_s = \\ & = e^{-\alpha n^r} n^{\frac{1-r}{s'}} \left(\frac{\|\cos t\|_s}{\pi^{1+\frac{1}{s}}(\alpha r)^{\frac{1}{s'}}} \mathcal{J}_s\left(\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r}\right) + \delta_{n,s}^{(1)} \left(\frac{1}{(\alpha r)^{1+\frac{1}{s'}}} \mathcal{J}_s\left(\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r}\right) \frac{1}{n^r} + \frac{1}{n^{\frac{1-r}{s'}}} \right) \right), \end{aligned} \quad (28)$$

$$\begin{aligned} & \frac{1}{\pi} \inf_{\lambda \in \mathbb{R}} \|P_{\alpha,r,\beta}^{(n)}(\cdot) - \lambda\|_s = \\ & = e^{-\alpha n^r} n^{\frac{1-r}{s'}} \left(\frac{\|\cos t\|_s}{\pi^{1+\frac{1}{s}}(\alpha r)^{\frac{1}{s'}}} \mathcal{J}_s\left(\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r}\right) + \delta_{n,s}^{(2)}\left(\frac{1}{(\alpha r)^{1+\frac{1}{s'}}} \mathcal{J}_s\left(\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r}\right) \frac{1}{n^r} + \frac{1}{n^{\frac{1-r}{s'}}}\right) \right), \end{aligned} \quad (29)$$

$$\begin{aligned} & \frac{1}{2\pi} \sup_{h \in \mathbb{R}} \|P_{\alpha,r,\beta}^{(n)}(\cdot) - P_{\alpha,r,\beta}^{(n)}(\cdot + h)\|_s = \\ & = e^{-\alpha n^r} n^{\frac{1-r}{s'}} \left(\frac{\|\cos t\|_s}{\pi^{1+\frac{1}{s}}(\alpha r)^{\frac{1}{s'}}} \mathcal{J}_s\left(\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r}\right) + \delta_{n,s}^{(3)}\left(\frac{1}{(\alpha r)^{1+\frac{1}{s'}}} \mathcal{J}_s\left(\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r}\right) \frac{1}{n^r} + \frac{1}{n^{\frac{1-r}{s'}}}\right) \right), \end{aligned} \quad (30)$$

де для величин $\delta_{n,s}^{(i)} = \delta_{n,s}^{(i)}(\alpha, r, \beta)$, $i = \overline{1, 3}$ виконується нерівність $|\delta_{n,s}^{(i)}| \leq (14\pi)^2$.

З формул (27), (28) і (30) випливає (23). Теорему 1 доведено.

Наведемо деякі наслідки з теореми 1.

При $1 < s < \infty$ з теореми 1 випливає наступне твердження.

Теорема 2. Нехай $0 < r < 1$, $1 < s < \infty$, $\alpha > 0$ і $\beta \in \mathbb{R}$. Тоді при $n \geq n_0(\alpha, r, s')$, $\frac{1}{s} + \frac{1}{s'} = 1$, справедлива оцінка

$$\begin{aligned} \mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_s &= e^{-\alpha n^r} n^{\frac{1-r}{s'}} \left(\frac{\|\cos t\|_s}{\pi^{1+\frac{1}{s}}(\alpha r)^{\frac{1}{s'}}} F^{\frac{1}{s}}\left(\frac{1}{2}, \frac{3-s}{2}; \frac{3}{2}; 1\right) + \right. \\ & \left. + \gamma_{n,s}^{(2)}\left(\left(1 + \frac{(\alpha r)^{\frac{s-1}{s'}}}{s-1}\right) \frac{1}{n^{\frac{1-r}{s'}}} + \frac{(s')^{\frac{1}{s}}}{(\alpha r)^{1+\frac{1}{s'}}} \frac{1}{n^r}\right) \right), \end{aligned} \quad (31)$$

де $F(a, b; c; z)$ — гіпергеометрична функція Гауса, а для величини $\gamma_{n,s}^{(2)} = \gamma_{n,s}^{(2)}(\alpha, r, \beta)$ виконується нерівність $|\gamma_{n,s}^{(2)}| \leq (14\pi)^2$.

Доведення теореми 2. Згідно з теоремою 1 для всіх $1 < s < \infty$, $0 < r < 1$, $\alpha > 0$, $\beta \in \mathbb{R}$ при $n \geq n_0(\alpha, r, s')$, $\frac{1}{s} + \frac{1}{s'} = 1$, має місце наступна оцінка:

$$\begin{aligned} \mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_s &= e^{-\alpha n^r} n^{\frac{1-r}{s'}} \left(\frac{\|\cos t\|_s}{(\alpha r)^{\frac{1}{s'}} \pi^{1+\frac{1}{s}}} \left(\int_0^{\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r}} \frac{dt}{(t^2 + 1)^{\frac{s}{2}}} \right)^{\frac{1}{s}} + \right. \\ & \left. + \gamma_{n,s}^{(1)}\left(\frac{1}{(\alpha r)^{1+\frac{1}{s'}}} \left(\int_0^{\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r}} \frac{dt}{(t^2 + 1)^{\frac{s}{2}}} \right)^{\frac{1}{s}} \frac{1}{n^r} + \frac{1}{n^{\frac{1-r}{s'}}}\right) \right), \end{aligned} \quad (32)$$

де $\frac{1}{s} + \frac{1}{s'} = 1$, і величина $\gamma_{n,s}^{(1)} = \gamma_{n,s}^{(1)}(\alpha, r, \beta)$ така, що $|\gamma_{n,s}^{(1)}| \leq (14\pi)^2$.

В [2] доведено, що при $n \geq n_0(\alpha, r, s')$, виконується оцінка

$$\left(\int_0^{\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r}} \frac{dt}{(t^2 + 1)^{\frac{s}{2}}} \right)^{\frac{1}{s}} = \left(\int_0^{\infty} \frac{dt}{(t^2 + 1)^{\frac{s}{2}}} \right)^{\frac{1}{s}} + \frac{\Theta_{\alpha,r,s',n}^{(1)}}{s-1} \left(\frac{\alpha r}{\pi n^{1-r}} \right)^{s-1}, \quad (33)$$

де $|\Theta_{\alpha,r,s',n}^{(1)}| < 2$.

Легко бачити, що (див., наприклад, [17, с.962])

$$\int_0^\infty \frac{dt}{(t^2+1)^{\frac{s}{2}}} = \frac{1}{2} \int_0^\infty \frac{t^{-\frac{1}{2}} dt}{(t+1)^{\frac{s}{2}}} = \frac{1}{2} B\left(\frac{1}{2}, \frac{s-1}{2}\right), \quad 1 < s < \infty, \quad (34)$$

де

$$B(x, y) := \int_0^\infty \frac{u^{x-1} du}{(u+1)^{x+y}}, \quad x, y > 0,$$

— ейлеровий інтеграл 1-го роду.

Враховавши формулу [17, с. 964]

$$B(x, y) = \frac{\Gamma(x)\Gamma(y)}{\Gamma(x+y)} = B(y, x),$$

де

$$\Gamma(z) = \int_0^\infty t^{z-1} e^{-t} dt, \quad \operatorname{Re} z > 0,$$

— ейлеровий інтеграл 2-го роду, та скориставшись теоремою Гаусса [17, с. 1056]

$$F(a, b; c; 1) = \frac{\Gamma(c)\Gamma(c-a-b)}{\Gamma(c-a)\Gamma(c-b)}$$

при $a = \frac{1}{2}$, $b = \frac{3-s}{2}$, $c = \frac{3}{2}$, з (34) отримуємо

$$\int_0^\infty \frac{dt}{(t^2+1)^{\frac{s}{2}}} = \frac{1}{2} \frac{\Gamma(\frac{1}{2})\Gamma(\frac{s-1}{2})}{\Gamma(\frac{s}{2})} = \frac{\sqrt{\pi} \Gamma(\frac{s-1}{2})}{2 \Gamma(\frac{s}{2})} = \frac{\Gamma(\frac{3}{2})\Gamma(\frac{s-1}{2})}{\Gamma(\frac{s}{2})} = F\left(\frac{1}{2}, \frac{3-s}{2}; \frac{3}{2}; 1\right).$$

Отже, для довільних $1 < s < \infty$ має місце рівність

$$\left(\int_0^\infty \frac{dt}{(t^2+1)^{\frac{s}{2}}} \right)^{\frac{1}{s}} = F^{\frac{1}{s}}\left(\frac{1}{2}, \frac{3-s}{2}; \frac{3}{2}; 1\right). \quad (35)$$

Враховавши оцінку

$$\left(\int_0^{\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r}} \frac{dt}{(t^2+1)^{\frac{s}{2}}} \right)^{\frac{1}{s}} \leq \left(\int_0^\infty \frac{dt}{(t^2+1)^{\frac{s}{2}}} \right)^{\frac{1}{s}} < \left(1 + \int_1^\infty \frac{dt}{t^s} \right)^{\frac{1}{s}} < (s')^{\frac{1}{s}}, \quad (36)$$

з формул (32), (33), (35) і (36) отримуємо

$$\begin{aligned} \mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_s &= e^{-\alpha n^r} n^{\frac{1-r}{s}} \left(\frac{\|\cos t\|_s}{\pi^{1+\frac{1}{s}}(\alpha r)^{\frac{1}{s'}}} F^{\frac{1}{s}}\left(\frac{1}{2}, \frac{3-s}{2}; \frac{3}{2}; 1\right) + \right. \\ &\quad \left. + \gamma_{n,s}^{(3)} \left(\frac{1}{s-1} \frac{(\alpha r)^{\frac{s-1}{s'}}}{n^{(1-r)(s-1)}} + \frac{(s')^{\frac{1}{s}}}{(\alpha r)^{1+\frac{1}{s'}}} \frac{1}{n^r} + \frac{1}{n^{\frac{1-r}{s'}}} \right) \right), \end{aligned} \quad (37)$$

де для величини $\gamma_{n,s}^{(3)} = \gamma_{n,s}^{(3)}(\alpha, r, \beta)$ виконується нерівність $|\gamma_{n,s}^{(3)}| \leq (14\pi)^2$.

Оскільки

$$\frac{1}{n^{\frac{1-r}{s'}}} = \frac{1}{n^{(1-r)\frac{s-1}{s}}} > \frac{1}{n^{(1-r)(s-1)}},$$

то

$$\frac{1}{s-1} \frac{(\alpha r)^{\frac{s-1}{s'}}}{n^{(1-r)(s-1)}} + \frac{1}{n^{\frac{1-r}{s'}}} \leq \left(1 + \frac{(\alpha r)^{\frac{s-1}{s'}}}{s-1}\right) \frac{1}{n^{\frac{1-r}{s'}}}. \quad (38)$$

З (37) і (38) випливає (44). Теорему 2 доведено.

З теореми 2 при $s = 2$ одержуємо наступне твердження.

Наслідок 1. Нехай $0 < r < 1$, $\alpha > 0$ і $\beta \in \mathbb{R}$. Тоді при $n \geq n_0(\alpha, r, 2)$ справедлива оцінка

$$\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_2 = \frac{e^{-\alpha n^r}}{\sqrt{2\pi\alpha r}} n^{\frac{1-r}{2}} \left(1 + \gamma_n^{(1)} \left(\left(\alpha r + \sqrt{\alpha r} \right) \frac{1}{n^{\frac{1-r}{2}}} + \frac{\sqrt{2}}{\alpha r} \frac{1}{n^r} \right) \right). \quad (39)$$

де для величини $\gamma_n^{(1)} = \gamma_n^{(1)}(\alpha, r, \beta)$ виконується нерівність $|\gamma_n^{(1)}| \leq 392\pi^{\frac{5}{2}}$.

Доведення наслідку 1. Дійсно, поклавши в рівності (44) $s = s' = 2$, врахувавши, що $F\left(\frac{1}{2}, \frac{1}{2}; \frac{3}{2}; 1\right) = \frac{\pi}{2}$, при $n \geq n_0(\alpha, r, 2)$ отримуємо

$$\begin{aligned} \mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_2 &= e^{-\alpha n^r} n^{\frac{1-r}{2}} \left(\frac{\|\cos t\|_2}{\pi^{\frac{3}{2}}(\alpha r)^{\frac{1}{2}}} \left(F^{\frac{1}{2}}\left(\frac{1}{2}, \frac{1}{2}; \frac{3}{2}; 1\right) + \gamma_{n,2}^{(2)} \left(\left(1 + \sqrt{\alpha r}\right) \frac{1}{n^{\frac{1-r}{2}}} + \frac{\sqrt{2}}{(\alpha r)^{\frac{3}{2}}} \frac{1}{n^r} \right) \right) \right) = \\ &= \frac{e^{-\alpha n^r}}{\sqrt{2\pi\alpha r}} n^{\frac{1-r}{2}} \left(1 + \gamma_{n,2}^{(2)} \sqrt{2\pi} \left(\left(1 + \sqrt{\alpha r}\right) \frac{\sqrt{\alpha r}}{n^{\frac{1-r}{2}}} + \frac{\sqrt{2}}{\alpha r} \frac{1}{n^r} \right) \right). \end{aligned}$$

Наслідок 1 доведено.

Утім більш точну, ніж (39), оцінку можна одержати виходячи з рівності (14). А саме, з урахуванням (14), а також формули (10) з роботи [1] при $\alpha > 0$, $r \in (0, 1)$, $\beta \in \mathbb{R}$ і $n \geq n_0(\alpha, r, 2)$ має місце оцінка

$$\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_2 = \frac{1}{\sqrt{\pi}} \left(\sum_{k=n}^{\infty} e^{-2\alpha k^r} \right)^{\frac{1}{2}} = \frac{e^{-\alpha n^r}}{\sqrt{2\pi\alpha r}} n^{\frac{1-r}{2}} \left(1 + \gamma_n^{(2)} \left(\frac{1}{2\alpha r} \frac{1}{n^r} + \frac{\alpha r}{n^{1-r}} \right) \right), \quad (40)$$

в якій для величини $\gamma_n^{(2)} = \gamma_n^{(2)}(\alpha, r)$ виконується нерівність $|\gamma_n^{(2)}| \leq \sqrt{\frac{54\pi^3}{54\pi^3-1}}$.

При $s = 1$ теорема 1 дозволяє уточнити асимптотичну рівність (18). Має місце наступне твердження.

Теорема 3. Нехай $0 < r < 1$, $\alpha > 0$ і $\beta \in \mathbb{R}$. Тоді при $n \geq n_1(\alpha, r)$ справедлива оцінка

$$\mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_1 = \frac{4}{\pi^2} e^{-\alpha n^r} \ln \left(\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r} \right) + \gamma_{n,1}^{(2)} e^{-\alpha n^r}, \quad (41)$$

де для величини $\gamma_{n,1}^{(2)} = \gamma_{n,1}^{(2)}(\alpha, r, \beta)$ виконується нерівність $|\gamma_{n,1}^{(2)}| \leq 20\pi^4$.

Доведення теореми 3. Із (20) і (21) випливає, що $n_1(\alpha, r) > n_0(\alpha, r, 1)$. Тому, поклавши в рівності (23) $s = 1$ та врахувавши оцінку

$$\int_0^{\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r}} \frac{dt}{\sqrt{t^2+1}} = \int_1^{\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r}} \frac{dt}{t} + \left(\int_0^{\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r}} \frac{dt}{\sqrt{t^2+1}} - \int_1^{\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r}} \frac{dt}{t} \right) = \ln \left(\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r} \right) + \Theta_{\alpha,r,n}, \quad 0 < \Theta_{\alpha,r,n} < 1,$$

при $n \geq n_1(\alpha, r)$ отримаємо

$$\begin{aligned} \mathcal{E}_n(C_{\beta,1}^{\alpha,r})_1 &= e^{-\alpha n^r} \left(\frac{4}{\pi^2} \int_0^{\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r}} \frac{dt}{\sqrt{t^2+1}} + \gamma_{n,\infty}^{(1)} \left(\frac{1}{\alpha r} \frac{1}{n^r} \int_0^{\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r}} \frac{dt}{\sqrt{t^2+1}} + 1 \right) \right) = \\ &= e^{-\alpha n^r} \left(\frac{4}{\pi^2} \ln \left(\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r} \right) + \frac{4}{\pi^2} \Theta_{\alpha,r,n} + \gamma_{n,\infty}^{(1)} \left(\frac{1}{\alpha r} \frac{1}{n^r} \ln \left(\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r} \right) + \frac{\Theta_{\alpha,r,n}}{\alpha r n^r} + 1 \right) \right). \end{aligned} \quad (42)$$

Підрахунки показують, що при $n \geq n_1(\alpha, r)$

$$\frac{4}{\pi^2} \Theta_{\alpha,r,n} + |\gamma_{n,\infty}^{(1)}| \left(\frac{1}{\alpha r} \frac{1}{n^r} \ln \left(\frac{\pi n^{1-r}}{\alpha r} \right) + \frac{\Theta_{\alpha,r,n}}{\alpha r n^r} + 1 \right) \leq 20\pi^4, \quad (43)$$

а, тому з (42) і (43) отримуємо (41). Теорему 3 доведено.

Зі співвідношення (41) випливає встановлена О.І. Степанцем асимптотична рівність (18).

На завершення роботи зауважимо, що з урахуванням формул (35) і (38) один з основних результатів роботи [1] — оцінка (8) з теореми 2 — може бути сформульованим наступним чином.

Теорема 4. Нехай $0 < r < 1$, $1 < p < \infty$, $\alpha > 0$ і $\beta \in \mathbb{R}$. Тоді при $n \geq n_0(\alpha, r, p)$ справедлива оцінка

$$\begin{aligned} \mathcal{E}_n(C_{\beta,p}^{\alpha,r})_\infty &= e^{-\alpha n^r} n^{\frac{1-r}{p}} \left(\frac{\|\cos t\|_{p'}}{\pi^{1+\frac{1}{p'}} (\alpha r)^{\frac{1}{p}}} F^{\frac{1}{p'}} \left(\frac{1}{2}, \frac{3-p'}{2}; \frac{3}{2}; 1 \right) + \right. \\ &\quad \left. + \gamma_{n,p}^{(2)} \left(\left(1 + \frac{(\alpha r)^{\frac{p'-1}{p}}}{p'-1} \right) \frac{1}{n^{\frac{1-r}{p}}} + \frac{(p)^{\frac{1}{p'}}}{(\alpha r)^{1+\frac{1}{p}}} \frac{1}{n^r} \right) \right), \end{aligned} \quad (44)$$

в якій $\frac{1}{p} + \frac{1}{p'} = 1$, $F(a, b; c; z)$ — гіпергеометрична функція Гаусса, а для величини $\gamma_{n,p}^{(2)} = \gamma_{n,p}^{(2)}(\alpha, r, \beta)$ виконується нерівність $|\gamma_{n,p}^{(2)}| \leq (14\pi)^2$.

1. Сердюк А.С., Степанюк Т.А. Рівномірні наближення сумами Фур'є на класах згорток з узагальненими ядрами Пуассона // Доповіді НАНУ — 2016. — №11. — С. 10–16.
2. Serdyuk A.S., Stepaniuk T.A., Uniform approximations by Fourier sums on classes of generalized Poisson integrals // Arxiv preprint, arXiv:1603.01891, (2016), 31 p.
3. Степанец А.И. Методы теории приближений: В 2 ч. // Праці Інституту математики НАН України — Київ: Ін-т математики НАН України, 2002. — 40. — Ч.І. — 427 с.
4. Степанець О.І., Сердюк А.С., Шидліч А.Л. Про деякі нові критерії нескінченної диференційовності періодичних функцій // Укр. мат. журн. — 2007. — 59, №10. — С. 1399–1409.

5. Степанец А.И., Сердюк А.С., Шидлич А.Л. О связи классов (ψ, β) -дифференцируемых функций с классами Жевре // Укр. мат. журн. — 2009. — **61**, № 1. — С. 140–145.
6. Степанец А.И. Методы теории приближений: В 2 ч. // Пр. Ін-ту математики НАН України Т. 40. — К.: Ін-т математики НАН України, 2002. — Ч. II. — 427 с.
7. Сердюк А.С., Степанюк Т.А. Порядкові оцінки найкращих наближень і наближень сумами Фур'є класів нескінченно диференційовних функцій// Теорія наближення функцій та суміжні питання: Зб. праць Ін-ту математики НАН України. — Київ: Інститут математики НАН України, 2013. — **10**, №1. — С. 255–282.
8. Сердюк А.С., Степанюк Т.А. Оцінки найкращих наближень класів нескінченно диференційовних функцій в рівномірній та інтегральній метриках // Укр. мат. журн. — 2014. — **66**, №9. — С.1244–1256.
9. A.S. Serdyuk and T.A. Stepanyuk, Estimates for approximations by Fourier sums, best approximations and best orthogonal trigonometric approximations of the classes of (ψ, β) -differentiable functions, Bulletin: de la societe des sciences et des letters de Lodz, vol. **66**, No 2 (2016).
10. Никольский С.М. Приближение функций тригонометрическими полиномами в среднем // Известия АН СССР. Сер. мат. — 1946. — **10**, №3. — С. 207–256.
11. Стечкин С.Б. Оценка остатка ряда Фурье для дифференцируемых функций // Труды Мат. Ин-та АН СССР. — 1980. — **145**. — С. 126–151.
12. Сердюк А.С. Наближення класів аналітичних функцій сумами Фур'є в метриці простору L_p // Укр. мат. журн. — 2005. — **57**, №10. — С. 1395–1408.
13. Сердюк А.С. Наближення інтерполяційними тригонометричними поліномами на класах періодичних аналітичних функцій // Укр. мат. журн. — 2012. — **64**, № 5. — С. 698–712.
14. Сердюк А.С., Соколенко І.В. Наближення лінійними методами класів $(\psi, \bar{\beta})$ -диференційовних функцій // Теорія наближення функцій та суміжні питання: Зб. праць Ін-ту математики НАН України. — 2013. — Т. 10, №1. — С. 245–254.
15. Степанец А.И. Классификация и приближение периодических функций. — Киев: Наук. думка — 1987. — 268 с.
16. Теляковский С.А. О приближении суммами Фурье функций высокой гладкости // Укр. матем. журн.— 1989. — **41**, №4. — С. 510–518.

17. Грандштейн И.С., Рыжик И.М. Таблицы интегралов, сумм, рядов и произведений. — М.: Гос. из-во физ.-мат. лит-ры, 1963. — 1100 с.